

Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Α (/ Κ Ο Ι Ν Ο Ν Ι Α)

Ο «πατριωτισμός της αλληλεγγύης»: Μια εύθραυστη έννοια

Συναντώντας τον ανθρωπολόγο και ερευνητή, Ε. Παπαταξιάρχη

(/article/author/13392-pazianouold) pazianouold (/article/author/13392-pazianouold)

© - 12 | 11 | 2016 17:51

Αποκαλεί τη Σκάλα Συκαμιάς χωριό του και ξέρει τους ντόπιους, αφού τους πρωτοσυνάντησε ως ερευνητής της Ανθρωπολογίας για να τους μελετήσει, από τα τέλη της δεκαετίας του 1970. Ο Ευθύμιος Παπαταξιάρχης, Καθηγητής Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου επέστρεψε στο «χωριό του» να μελετήσει όλο αυτό που λέμε... «το προσφυγικό»

Αποκαλεί τη Σκάλα Συκαμιάς χωριό του και ξέρει τους ντόπιους, αφού τους πρωτοσυνάντησε ως ερευνητής της Ανθρωπολογίας για να τους μελετήσει, από τα τέλη της δεκαετίας του 1970. Ο Ευθύμιος Παπαταξιάρχης, Καθηγητής Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου επέστρεψε στο «χωριό του» να μελετήσει όλο αυτό που λέμε... «το προσφυγικό». Τον περασμένο Ιούλιο δημοσιεύτηκε στα «Σύγχρονα Θέματα» το επιστημονικό του άρθρο «Μια μεγάλη ανατροπή: Η «ευρωπαϊκή προσφυγική κρίση» και ο νέος πατριωτισμός της «αλληλεγγύης», ενώ λίγους μήνες νωρίτερα, τον Απρίλιο του 2016 το κορυφαίο διεθνώς επιστημονικό περιοδικό «Anthropologytoday» δημοσίευσε το άρθρο του «Όντας εκεί: στην πρώτη γραμμή της «ευρωπαϊκής προσφυγικής κρίσης»».

Τον συναντήσαμε στην εκδήλωση του Φοιτητικού Συλλόγου Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας με θέμα «Το μεταναστευτικό σήμερα: Από την αλληλεγγύη στην Κοινωνική Ενσωμάτωση». Ήταν μια εκδήλωση που... άργησε, αλλά συνέβη χάρη στους φοιτητές της Ανθρωπολογίας, ενώνοντας δύο ομιλητές διαφορετικών Τμημάτων των Κοινωνικών Επιστημών. Από τη μία ο Ε. Παπαταξιάρχης, και από την άλλη ο πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνιολογίας, Μιχάλης Ψημίτης που ανέλυσε πολλές όψεις της λεγόμενης -έυθεν κακειθεν- αλληλεγγύης, του προσφυγικού, των κοινωνικών κινήματων και τη σχέση του υποκειμένου με αυτά.

Ένα «μικρό θαύμα»

«Μιλώ για πρώτη φορά για την έρευνά μου στο φυσικό μου χώρο, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου» είπε αρχικά ο κ. Παπαταξιάρχης στην έναρξη της ομιλίας του, ευχαριστώντας τους φοιτητές που οργάνωσαν την εκδήλωση, αναγνωρίζοντας στο πολυπληθές κενό τη σχέση του και την εμπλοκή του με το προσφυγικό. «Το 2015 συνέβη ένα μικρό θαύμα. Η τεράστια αύξηση του αριθμού των παράτυπων ταξιδιωτών που ήρθαν στη χώρα μας από την Ασία και την Αφρική, δοκίμασε για άλλη μια φορά τα πολιτισμικά αντανάκλαστα της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στην ετερότητα. Αυτή τη φορά η ανοικτότητα επιβλήθηκε στη μίζερη αντιδραστική κλειστότητα. Η συμπαράσταση στους πρόσφυγες που συχνά γεννήθηκε αυθόρμητα κέρδισε κατά κράτος -ίσως όχι παντού και με την ίδια ένταση- τον πόλεμο των εντυπώσεων. Η χώρα που την περίοδο 2010-2012 είχε ξεπεράσει κάθε προηγούμενο στην εκδήλωση ρατσιστικής ξενοφοβικής βίας, έγινε αριστούχος σε αυτό που ονομάστηκε αλληλεγγύη στους πρόσφυγες» ανέφερε αρχικά.

Πώς συνέβη αυτή η μεταστροφή; Ποια είναι τα αίτια της; Ο Καθηγητής παρακολουθεί τις πολιτισμικές προδιαθέσεις της κοινωνίας απέναντι στο διαφορετικό και τις συνακόλουθες πολιτικές της αντοχές. Με αυτόν τον τρόπο θεωρεί ότι μπορούμε αποτελεσματικότερα να αντιμετωπίσουμε τις σημερινές προκλήσεις, όπως την ένταξη των προσφυγόπουλων στην εκπαίδευση.

Η παραδοσιακή «φιλοξενία»

Στέκομαι στην έρευνα του Παπαταξιάρχη λόγω της νέας «ορολογίας» που εισήγαγε, τον «πατριωτισμό της αλληλεγγύης» και της ιδιαίτερης σχέσης και μελέτης του στη Σκάλα Συκαμιάς- εκεί που τον είδα ξανά, στο λιμανάκι, κάτω από την Παναγιά Γοργόνα, αφού είχε ανακοινωθεί το Νόμπελ Ειρήνης. Αρχικά ξεχώρισε τέσσερις όρους: μετανάστης, πρόσφυγας, φιλοξενία, αλληλεγγύη. Και τους ξεχώρισε όχι «από τα πάνω», αλλά «από τα κάτω», όπως δηλαδή οι ίδιοι οι εντόπιοι τα εννοούν. Ο ίδιος έχει ξαναμιλήσει για την ελληνική φιλοξενία στην έκδοση «Κόσμοι της οικιακής εργασίας - φύλο, μετανάστευση και πολιτισμικοί μετασχηματισμοί στην Αθήνα του πρώιμου 21ου αιώνα», εκδόσεις «Αλεξάνδρεια», όπου χαρακτηριστικά σημειώνει ότι η φιλοξενία αποτελεί τον «έμπρακτο θρίαμβο της ταυτότητας στην ετερότητα». Παραφράζοντάς τον, εξηγεί πως υπάρχει ιεραρχική και εξουσιαστική σχέση μεταξύ του οικοδεσπότη και του φιλοξενούμενου, τόσο στο σπίτι όσο... και στο έθνος. Με αυτή την έννοια ο μετανάστης, που για μας σημαίνει «κάποιος που έρχεται για να μείνει και όχι να φύγει» όπως ο πρόσφυγας, καλείται στο πλαίσιο της φιλοξενίας να εξομοιωθεί, αφήνοντας πίσω την κουλτούρα της δικής του πατρίδας, ώστε να ενσωματωθεί.

Το τρίτο κύμα

Η νέα κατηγοριοποίηση απάλλαξε τους ταξιδιώτες από την «παρατυπία» και την «ετερότητα». Αναφέρθηκε δε σε τρία μεταναστευτικά κύματα. Το πρώτο ήταν τη δεκαετία του 1990 από τα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη, το δεύτερο έως το 2014 από χώρες της Αφρικής και της Ασίας και το τρίτο είναι αυτό του 2015. Το τελευταίο λοιπόν κύμα, παρά τις πολλές ομοιότητες με το δεύτερο- Αφροασιατές οι περισσότεροι και μουσουλμάνοι στην πλειοψηφία τους- έγιναν αντιληπτοί όχι ως μετανάστες, αλλά ως πρόσφυγες. .Οι περισσότεροι από αυτούς τυπικά αναγνωρίστηκαν από τα Ηνωμένα έθνη ως θύματα πολεμικών συγκρούσεων. Στην πλειοψηφία τους ήταν Σύριοι πολίτες, συχνά από μεσαία στρώματα, οικογένειες και παιδιά.

Αυτό που έκανε τη διαφορά για τον κ. Παπαταξιάρχη μέσα στο 2015 ήταν ότι «η βούλησή τους να κινηθούν προς το εσωτερικό της ΕΕ βρήκε ανταπόκριση στην πολιτική των ανοιχτών συνόρων που για ένα διάστημα ίσχυσε στην ΕΕ, με αποτέλεσμα να βρίσκουν διαδρόμους για να συνεχίζουν το ταξίδι τους.» Αυτοί είναι και η ειδοποιός διαφορά: «Οι εκτοπισμένοι άνθρωποι που φτάνουν στην Ελλάδα το 2015, παραμένουν πάνω απ' όλα ταξιδιώτες,. Αντιμετωπίζουν την Ελλάδα ως χώρα transit και εν τέλει καταφέρνουν να διέλθουν από τη χώρα μας προς βόρειους προορισμούς.»

Η αλληλεγγύη

Τι γίνεται όμως με την αλληλεγγύη που ήρθε... θριαμβευτικά να παραμερίσει τη φιλοξενία, το 2015; Μια νέα «συναρμολόγηση των λέξεων», όπως χαρακτηριστικά είπε ο κ. Παπαταξιάρχης. Και, μάλιστα αυτή ήρθε, ενώ το αμέσως προηγούμενο διάστημα η «αλληλεγγύη στους μετανάστες» ήταν κατηγορία! Εξήγησε, λοιπόν, ότι το 2015, οι πρόσφυγες που ο ίδιος αποκαλεί «διερχόμενους ταξιδιώτες ανάγκης» γνώρισαν την αλληλεγγύη των ντόπιων. Έννοια πολύ διαφορετική από την παραδοσιακή «φιλοξενία», καθώς η αλληλεγγύη σημαίνει στέκομαι δίπλα, συμπαραστέκομαι, δείχνοντας μια «άνευ όρων ανοιχτότητα». Κι αυτή η σχέση οικοδομήθηκε κατά τη διάσχιση του συνόρου, την ώρα με άλλα λόγια που οι ψαράδες της Σκάλας έσωζαν τους ταξιδιώτες.

Η ανθρωπιστική... οικονομία

Η συλλογική μνήμη του βίαιου ξεριζωμού που έζησαν πριν από ένα αιώνα οι οικογένειες των 140 κατοίκων της Σκάλας Συκαμιάς αναδύθηκε κατά τη διάρκεια αυτή της διάσχισης του συνόρου των προσφύγων, άνω των 200.000 σε αριθμό (!). Στην κεντρική ταβέρνα της Σκάλας, διηγείται ο κ. Παπαταξιάρχης, τον Ιούλιο του 2015, μετά από ένα ναυάγιο, όπου οι ψαράδες έσωσαν πρώτα τα «μωρέλια», οι μανάδες τους βγαίνουν από την ακτή και πηγαίνουν να ρωτήσουν πού είναι τα παιδιά τους. Ο καθηγητής επισημαίνει ότι πρόκειται για μια στιγμή- ξέσπασμα συναισθημάτων, ιδίως σε τόπους όπως η Σκάλα όπου η συγγένεια είναι μητρεστική και ο κόσμος των γυναικών είναι ιδιαίτερος.

Τα παραπάνω συναισθήματα, πρόσθεσε εμπεδώθηκαν και υλικά με την ανθρωπιστική οικονομία της προσφυγικής κρίσης, όπως αναπτύχθηκε το 2015, με την έλευση τουριστών εθελοντών, ακτιβιστών, διεθνών οργανώσεων.

Η πρωτεύουσα του ανθρωπισμού

Για τον Παπαταξιάρχη, «η αλληλεγγύη χωροποιείται». Η Ελλάδα και ειδικότερα η Λέσβος και πιο ειδικά η Σκάλα Συκαμιάς, αναδείχθηκε το 2015 σε «πρωτεύουσα του ανθρωπιστικού προσκυνήματος» και η αλληλεγγύη σε «πρωτοβάθμια ιδιότητα του ανθρώπου». Αυτός είναι και ο «πατριωτισμός της αλληλεγγύης», μια έννοια πολύ εύθραυστη, που όμως αποτελεί πολύ καλή παρακαταθήκη, τόνισε ο κ. Παπαταξιάρχης.

Μετά τη συμφωνία, τι;

Οι 50.000 πρόσφυγες που έχουν εγκλωβιστεί στην Ελλάδα μετά τη συμφωνία μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τουρκίας δημιουργούν για τον Καθηγητή μια νέα προβληματική. Οι πρόσφυγες «εκπίπτουν» του όρου της προσφυγιάς και ως επισκέπτες που τείνουν να μείνουν μόνιμα μετατρέπονται στον κοινό νου σε... μετανάστες. Και επιστρέφοντας στη Σκάλα Συκαμιάς, η κανονικοποίηση της αλληλεγγύης, η αμφισβήτηση των υλικών πόρων, αφήνει πίσω της έναν «ραγισμένο τόπο».

#Σκάλα Συκαμιάς (/article/tag/Σκάλα%20Συκαμιάς), #Προσφυγικό (/article/tag/Προσφυγικό), #Παπαταξιάρχης (/article/tag/Παπαταξιάρχης).

ΆΡΘΡΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

(/koinonia/sto-evropaiko-dikastirio-prosefyge-o-str-balaskas) Στο ευρωπαϊκό δικαστήριο προσέφυγε ο Στρ. Μπαλάσκας (/koinonia/sto-evropaiko-dikastirio-prosefyge-o-str-balaskas)

(/paideia/adedy-kai-elme-zitoyng-rosostosi) ΑΔΕΔΥ και ΕΛΜΕ ζητούν ποσόστωση (/paideia/adedy-kai-elme-zitoyng-rosostosi)

(/paideia/i-mytilinia-maria-kofopoylou-paei-ti-nomiki-brosta) Η Μυτιληνιά Μαρία Κωφοπούλου πάει τη Νομική μπροστά! (/paideia/i-mytilinia-maria-kofopoylou-paei-ti-nomiki-brosta)

(/paideia/ana-pedio-kai-omada-prosanatolismoy) Ανά πεδίο και ομάδα προσανατολισμού (/paideia/ana-pedio-kai-omada-prosanatolismoy)

(/paideia/apofa-gia-tin-prosorini-stegasi-tou-sxoleiou-vrisas) Απόφαση για την προσωρινή στέγαση του σχολείου Βρίσας (/paideia/apofasi-gia-tin-prosorini-stegasi-tou-sxoleiou-vrisas)

0 Comments EmprosNet.gr | Ειδήσεις απο τη Λέσβο - Νέα Μυτιλήνης

Login

Recommend Share

Ταξινόμηση με βάση τα καλύτερα

Start the discussion...

LOG IN WITH

OR SIGN UP WITH DISQUS

Name

Be the first to comment.

ALSO ON EMPROSNET.GR | ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΣΒΟ - ΝΕΑ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ρεσιτάλ για δύο βιολιά στη Δημοτική Πινακοθήκη! - EmprosNet.gr

1 comment • 19 μέρες πριν•

Angela María Arbeláez Arbeláez — It was a wonderful music event. Thank you for your support.

Αναβολή μέχρι νεοτέρας - EmprosNet.gr

1 comment • ένας μήνας πριν•

jim — Ο Δήμος Λέσβου ανακοίνωσε ότι την Πέμπτη τα σχολεία της Λέσβου θα παραμείνουν κλειστά. Κάποιοι διευθυντές ...

Άμμος από μέσα προς τα έξω για την παραλία της Ερεσού - EmprosNet.gr

1 comment • 3 μέρες πριν•

jim — Η διάβρωση οφείλεται στην ανθρώπινη παρέμβαση και το βιασμό της φύσης από τον άνθρωπο.

Ο Θεός να βάλει το χέρι του! - EmprosNet.gr

1 comment • 2 μήνες πριν•

jim — Η εκπρόσωποι της Εκκλησίας κωλυσιεργούν εσκεμμένα για να κρύψουν τις οικονομικές ατασθαλίες που έχουν κάνει. ...

Subscribe Προσθέστε το Disqus στην ιστοσελίδα σας Add Disqus Add Ιδιωτικότητα

AVIN

Η εταιρεία Avin Oil A.B.E.N.E.Π., μέλος του group Motor Oil Hellas, αναζητά Οδηγούς Βυτιοφόρου στην (ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ) για την περίοδο διανομής πετρελαίου θέρμανσης.
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΝΤΑ

(/component/banners/click/40)

ΡΟΗ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

(/politismos/flow-apo-ti-maria-giannikou)

17|07|2017 14:37

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (/POLITISMOS)

«Flow» από τη Μαρία Γιαννίκου (/politismos/flow-apo-ti-maria-giannikou)

(/politismos/mpampa-min-ksanapethaneis-paraskevi)

17|07|2017 13:23

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (/POLITISMOS)

«Μπαμπά... μην ξαναπεθάνεις Παρασκευή» (/politismos/mpampa-min-ksanapethaneis-paraskevi)

(/politismos/me-to-polion)

17|07|2017 12:21

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (/POLITISMOS)

Με το «Πόλιον» (/politismos/me-to-polion)

(/politismos/vivlioparousiasi-15-7-2017)

16|07|2017 19:26

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (/POLITISMOS)

Βιβλιοπαρουσίαση (/politismos/vivlioparousiasi-15-7-2017)

(/koinonia/sto-evropaiko-dikastirio-prosefyge-o-str-balaskas)

16|07|2017 16:41

ΚΟΙΝΩΝΙΑ (/ΚΟΙΝΩΝΙΑ)

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

« (/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=calendar&month=6&year=2017&Itemid=435)

Δευ	Τρί	Τετ
3 (/article/date/2017/7/3)	4 (/article/date/2017/7/4)	5 (/article/date/2017/7/5)
10 (/article/date/2017/7/10)	11 (/article/date/2017/7/11)	12 (/article/date/2017/7/12)
17 (/article/date/2017/7/17) ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ	18	19
24	25	26
31		